

Toplum ve Hekim Yayın Kurulu'ndan

'Balonları sönüyor...' Söz konusu saptama, hem ulusal hem de uluslararası egemen siyaset aktörlerinin kimliklerinde, kapitalist sistemin ekonomik politikalarının bu gününü açıklayabilmesi adına oldukça pratik bir tanımlama. ABD'de özellikle petrol şirketlerinin büyük desteğiyle, sonucu hala bilinmeyen bir seçimle, başa getirilen Bush hükümeti, işe başlar başlamaz 'önleyici savaş' konseptiyle sermayenin gereksinimlerinin hızlı ve pervasız bir şekilde karşılanması için 'demokrasi ihracına' başlamıştı. Ancak tanımladıkları demokrasinin işgal, el koyma ile insan ve doğa katliamından başka bir şey olmadığı Irak'ta artık saklayamayacakları bir biçimde, bütün çıplaklığıyla gözler önüne serildi. Dünya hem ABD emperyalizminin hem de işbirlikçilerinin insana/insanlığa karşı olduklarını sorgulamaya başladı.

Bir diğer balon da Avrupa'da sönüyor. Avrupa sermayedarları tarafından emperyalist hedeflerle daha çok 'demokrasi hedefiyle' yapılandırılmaya çalışılan Avrupa Birliği(AB) projesi de bugüne kadar, genellikle dikkate alınmayan ülke halkları tarafından yüksek sesle reddediliyor. Her ne kadar sonuçlar ülkemizde medya patronları tarafından 'Türkleri istemedikleri için' başlığıyla gerekçelendirilmeye çalışılsa da Fransa ve Hollanda'daki AB Anayasası oylamalarında çıkan ret sonuçları sürece yön verecek gibi görünüyor. Özellikle oyların dağılımı incelendiğinde görülen tablo oldukça anlamlı; ret oyları emekçi ve yoksulların sandıklarında yüzde yetmişlerin çok çok üzerinde. Bu sonuçları, işçilerin ve emekçilerin sistemli bir şekilde yürütülmekte olan 'AB hepimiz için' ideolojik bombardımanından bazı yaralarla da olsa kurtulabileceklerinin işareti olarak okumak mümkün.

Bu topraklarda da balonları sönüyor. Hükümet, kuruluş aşamasında olduğu gibi uluslararası sermayeden medet ummaya devam ediyor. Doğal olarak bunun yolu da koşulsuz itaatten geçiyor. ABD'ye kısa süreli ziyaretin ardından komşumuz bir ülkeyi düşman ilan edip, 'büyük biraderin' taleplerinin aynı zamanda kendi talepleri olduğunu vurgulayarak emperyalistlerin maşası olmak konusunda tereddüt taşımadıklarını belirtebiliyorlar. Uluslararası Para Fonu(IMF) ile Dünya Bankası'nın seksenli yıllarda mutabakata vardıkları Washington Konsensüsü çerçevesinde, insana ait olan her şeyi piyasaya devretme sürecini, önceki hükümetlerin kaldıkları yerden tamamlayan olmak adına, yasama organının işlevini hiçleştirecek hızda ve kapsamda yasalar çıkartıyorlar. Bütçe kanununun hazırlanması ve çıkartılması bile yasama organının adeta yetkileri dışına taşınıp, IMF bürokratları tarafından dikte ediliyor, asgari ücretin fazlalılığı eleştirisi getiriliyor, yürütmeden 'çit' yok. Bunun yerine söz konusu değerlendirmeyi sessizlikle onaylayıp, kamusal mülkiyetlerin özelleştirmeler kapsamında sermayeye peşkeş çekilmesinin yanı sıra, kamusal hizmet sunumlarını da önce paralı hale getirip ardından kamusal hizmet kapsamından çıkartıp sermayenin egemenliğine devretmeyi sürdürebilmek için çalışıyorlar. Bugünlerde TBMM'de görüşülmeye başlanan "Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanun Tasarısı" ile işi olan 'şanslı' azınlıktan topladıkları primleri yükseltmeyi, sağlık vergisi koymayı, sigorta şirketleriyle, özel hastane patronlarının pastadan aldıkları paylarını artırmayı hedefliyorlar. Tasarı yasalaşırsa hem sosyal güvenlik hem de sağlık piyasa aktörlerinin egemenliğine devredilecek: herkesin parası kadar sosyal güvencesi ve sağlığı olacak. Parası olmayanın ise ne sosyal güvencesi ne de sağlığı olmayacak.

Hükümet bunları yaparken daha önce olumsuzladıkları/reddettikleri pek çok şeyi olumsuzlamak/uygulamak zorunda kalıyor. Bunu yaparken de pişkinliğinden asla 'ödün vermiyor'. Ülkemizde hafızasıyla ilgili sorun yaşayanlar, bir dönem yaptıklarını unutmış gibi davrananlar için 'balık hafızalı' yakıştırması sıkça kullanılırken, hükümet kendi dışındakiler için benzer tanımlamayı yapmaya çalışıyor.

Ancak kazın ayağı hiç de öyle değil. Haziran 2003 tarihinde başbakanın imzasıyla TBMM Başkanlığı'na gönderilen ve sağlık kamu oyunda çakılı kadro yasası diye adlandırılan yasa tasarısının genel gerekçeler bölümünde "büyük bir özveriyle görev yapan hekimlere başka hiçbir meslekte olmayan bir yükümlülük getirildiği bunun hekimlerin yurt sathında dengeli ve adil dağılımını sağlayamadığı" belirtildikten sonra sadede geliniyor ve altıncı paragrafta zorunlu hizmet uygulamasının "ülkemizin içinde bulunduğu ekonomik şartlar ve kamuda personel istihdamını azaltmaya yönelik hükümet politikalarıyla çelişen bir durum" olduğu belirtiliyor. Hükümetin niyeti sağlık hizmetlerini piyasaya devrederken doğal olarak hekim istihdamındaki kamusal güvenceyi kaldırıp, sağlık emekçilerini de piyasa koşullarına devretmek. Ancak, Sağlık Bakanlığı 2002 yılında 1425 uzman, 2735 pratisyen hekimin atamasını yaparak açılan kadroların tümünü doldururken, söz konusu yasanın yürürlüğe girmesinden sonra sözleşmeli olarak 136 uzman ile 1565 pratisyen hekim bu koşullarda göreve başlamayı kabul ediyor. Bu, açılan kadroların sırasıyla yüzde 13 ile 44'ünün doldurulabildiği, başka bir ifadeyle sözleşmeli çalışmaya hekimlerin uzak durduğu anlamına gelmektedir.

Bir hükümet ve onun sağlık bakanını düşünün ki bir süre önce yanlış dediğine, bir süre sonra 'can simidi' olarak sarılıyor. Bunlar hiç konuşulmamış, yaşanmamış gibi TBMM Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu Başkanı Anayasa'nın 18. maddesini gerekçe göstererek hekimlere yeniden mecburi hizmet yükümlülüğü getirilmesini sağlayan yasa tasarısını TBMM'ye sunuyor ve çok kısa bir süre sonra hükümet tasarısı yangından mal kaçırıcısına komisyondan ve genel kuruldan geçirebiliyor.

Hükümet, sağlık hizmetlerinin yalnızca hekimler tarafından sunulabilen bir hizmet olmadığını, ekip hizmeti olduğunu reddediyor. Hükümetleri süresince artan gelir dağılımındaki eşitsizlik ve işsizlik ortadayken, hangi sağlık hizmetini sunarlarsa sunsunlar sağlıklı toplum mümkün olmadığını görmezden geliyorlar. Oysa sağlıklı toplum ve sağlıklı bireyler için sağlık hizmetleri yetmez. Sağlık hizmetlerinden önce aş, iş, konut vb. beraberinde de sağlık hizmetlerinin eşit ve parasız sunulması gerekir. Yani hem sağlık hizmeti hem de aş, konut vb. için nüfus cüzdanı yeterli olmalıdır ki sağlıklı toplum olabilelim. Bunu da hükümet(ler)den beklemek 'safıklı' olur. Taleplerimizi hayata geçirmenin yolunun bizlerin örgütlü gücünden geçtiğini asla unutmadan, gereğini zamanında yapmamız gerekiyor.

Bu yılın ikinci dosya konusu olarak sosyal güvenlik sayımızı arkadaşımız Tufan Kaan hazırladı. Katkı sunacağını düşünüyoruz.

Sevgi, dostluk ve umudu birlikte üretme ve paylaşma isteğimizi iletiyoruz.